

Bruselj, 29.4.2013
COM(2013) 229 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Strateške smernice za trajnostni razvoj akvakulture EU

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Strateške smernice za trajnostni razvoj akvakulture EU

1. UVOD

Akvakultura EU ponuja kakovostne proizvode ob upoštevanju strogih standardov glede okoljske trajnosti, zdravja živali in varstva potrošnikov. Zaradi odlične kakovosti morskih sadežev¹ iz EU bi morala biti akvakultura EU v veliki konkurenčni prednosti, vendar proizvodnja v akvakulturi EU stagnira, medtem ko v drugih regijah sveta močno raste.

Leta 2010 je vrednost proizvodnje v akvakulturi EU znašala 3,1 milijarde EUR za 1,26 milijona ton proizvodnje. Dobavo morskih sadežev na trg EU trenutno zagotavljajo naslednji viri: 25 % iz ribištva EU, 65 % iz uvoza in 10 % iz akvakulture EU². Skupna poraba ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v EU je dosegla približno 13,2 milijona ton³.

Podatki, ki so na voljo, kažejo na vse večjo vrzel med ravnijo porabe morskih sadežev v EU in obsegom ulova iz ribištva, ocenjeno na 8 milijonov ton. Komisija in države članice lahko pomagajo zagotavljati, da se ta vrzel delno zapolni z okoljsko, družbeno in gospodarsko trajnostno akvakulturo EU.

Na podlagi trenutne delovne produktivnosti bi se z vsako odstotno točko trenutne porabe EU, doseženo interno z akvakulturo, ustvarilo od 3 000 do 4 000 delovnih mest s polnim delovnim časom⁴. Ta številka potrjuje, da ima akvakultura kljub temu, da predstavlja sorazmerno majhen del gospodarstva EU, potencial za spodbujanje rasti in ustvarjanje delovnih mest v obalnih in celinskih območjih EU. Tesno sodelovanje s predelovalno industrijo lahko še poveča ustvarjanje novih delovnih mest in konkurenčnost v obeh sektorjih. Akvakultura je eden od stebrov strategije EU za „modro rast“⁵ in njen razvoj lahko prispeva k doseganju ciljev strategije Evropa 2020.

2. AKVAKULTURA V REFORMI SKUPNE RIBIŠKE POLITIKE

Cilj predloga za reformo skupne ribiške politike (SRP)⁶ je spodbujanje akvakulture s pomočjo odprte metode koordinacije; tj. prostovoljnega procesa sodelovanja, ki temelji na strateških smernicah in večletnih nacionalnih strateških načrtih, za določitev skupnih ciljev in, kadar je mogoče, kazalnikov za merjenje napredka pri uresničevanju teh ciljev.

Da bi dosegli te cilje, morajo sodelovati vsi zadevni akterji: nacionalni organi, industrija, prodajalci na drobno, potrošniške organizacije ter predstavniki civilne

¹ Za namen tega sporočila izraz „morski sadeži“ zajema vse ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture.

² SEC(2011) 883.

³ Pripravil GD MARE na podlagi Eurostatovih podatkov.

⁴ Pripravil GD MARE na podlagi podatkov STECF (STECF-OWP -12-03).

⁵ COM(2012) 494.

⁶ COM(2011) 425.

družbe. Predlagani svetovalni svet za akvakulturo je zasnovan tako, da ima pri tem pomembno vlogo.

Namen teh strateških smernic je pomagati državam članicam pri določanju nacionalnih ciljev ob upoštevanju njihovega izhodiščnega položaja, nacionalnih okoliščin in institucionalnih ureditev. Vprašanja, ki jih zajema zakonodaja EU, niso obravnavana v okviru odprte metode koordinacije, vendar zagotavljajo okvir za njene dejavnosti.

Akvakultura je odvisna od čistih in zdravih slanih in sladkih voda. Okoljska zakonodaja EU, zlasti okvirna direktiva o vodah⁷, okvirna direktiva o morski strategiji⁸ in Uredba o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu⁹, zagotavlja izpolnjevanje teh predpogojev. Zakonodaja EU tudi določa visoke standarde glede zdravja, varstva potrošnikov in okoljske trajnosti, ki jih morajo dejavnosti akvakulture EU spoštovati. Ti vplivajo na stroške proizvajalcev, vendar lahko pomenijo konkurenčno prednost, če je pozornost potrošnikov usmerjena na kakovost, in lahko prispevajo tudi k lokalni sprejemljivosti akvakulture. Reforma SRP temelji na teh visokih standardih.

Komisija namerava pomagati nacionalnim in regionalnim oblastem pri izvajanju okoljske zakonodaje EU brez nepotrebnih obremenitev za proizvajalce. V ta namen so bile objavljene smernice za vključitev akvakulture v območja Natura 2000¹⁰, Komisija pa namerava začeti pripravo podobnih smernic v zvezi z akvakulturo ter Okvirno direktivo o vodah in Okvirno direktivo o morski strategiji.

3. STRATEŠKE SMERNICE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ AKVAKULTURE EU

To sporočilo temelji na rezultatih posvetovanj z zainteresiranimi stranmi ter upošteva analizo, ki jo je opravilo Skupno raziskovalno središče¹¹. Da bi se sprostil potencial akvakulture EU, bodo obravnavana štiri prednostna področja: upravni postopki, usklajeno prostorsko načrtovanje, konkurenčnost in enaki konkurenčni pogoji.

Akvakultura lahko prispeva k splošnemu cilju zapolnitve vrzeli med potrošnjo EU in proizvodnjo morskih sadežev na okoljsko, družbeno in gospodarsko trajnosten način. V ta namen se vse države članice spodbuja, da v večletnem nacionalnem načrtu predstavijo svoje cilje glede rasti akvakulture (v količinah in vrednostih) v obdobju, ki ga zajema načrt.

3.1. Poenostavitev upravnih postopkov

Upravni stroški in časovni okvir za izvedbo imajo pomembno vlogo pri določanju splošne konkurenčnosti in razvoju gospodarske panoge. Trenutno so na voljo le omejene informacije o časovnih okvirih in stroških izdajanja dovoljenj za nove gojilnice v akvakulturi, Komisija pa tudi ni seznanjena z nobeno celovito analizo poglavitnih ozkih grl. Informacije, ki so na voljo, kažejo, da v več državah članicah

⁷ Direktiva 2000/60/ES.

⁸ Direktiva 2008/56/ES.

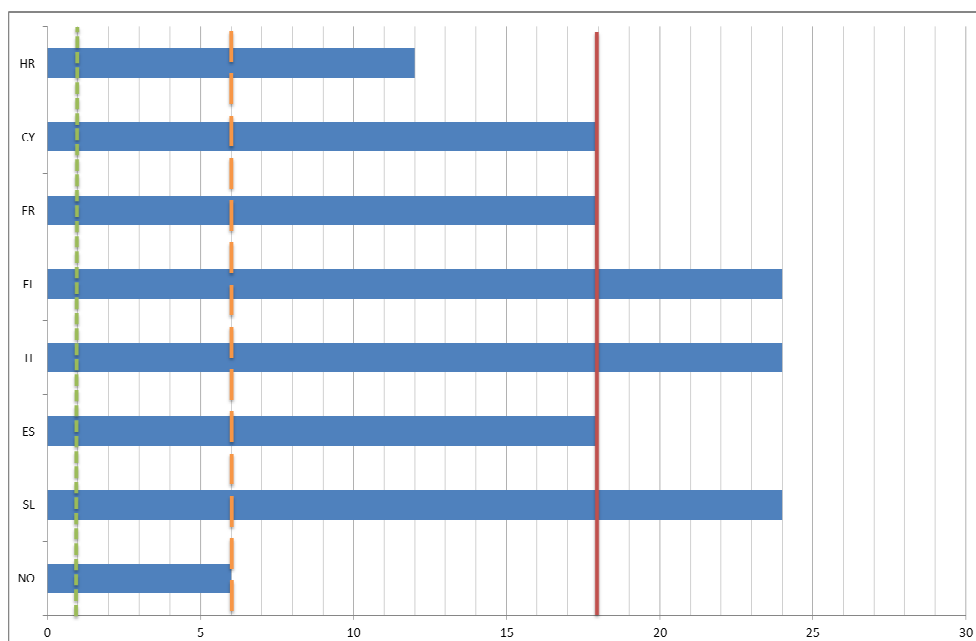
⁹ Uredba (EU) št. 304/2011.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

¹¹ Tehnično poročilo JRC o pristopu h kazalnikom uspešnosti evropske akvakulture (An approach towards European Aquaculture Performance Indicators).

postopki za izdajo dovoljenj pogosto trajajo približno dve do tri leta¹², predloženi pa so bili tudi podatki o veliko daljših postopkih. Za primerjavo naj navedemo, da podatki iz študije Evropskega parlamenta kažejo, da je na Norveškem izdaja dovoljenj za gojilnice v akvakulturi včasih trajala 12 mesecev, z uvedbo „enotne kontaktne točke“ pa se je ta postopek skrajšal na 6 mesecev¹³.

Trajanje postopka izdaje dovoljenj za gojilnice v akvakulturi v nekaterih državah članicah in na Norveškem (v mesecih)

 = trajanje postopka izdaje dovoljenj za nove gojilnice

 = povprečna dolžina postopka izdaje dovoljenj v EU za vetrne elektrarne na morju¹⁴

 = sporočena dolžina postopka izdaje dovoljenj za kmetijska gospodarstva v dveh državah članicah

 = ciljna dolžina postopka izdaje dovoljenja za nova MSP (Aksijski načrt za podjetništvo 2020)

Viri: Na podlagi podatkov, zbranih v okviru projektov SHoCMed in Windbarriers ter študije Evropskega parlamenta IP/B/PECH/NT/2008 176, in informacij, ki so jih predložila združenja proizvajalcev in javni organi.

Večina proizvajalcev v akvakulturi so MSP, ki so nesorazmerno obremenjena z birokratskimi ovirami: relativna višina regulativnih in upravnih stroškov v primerjavi s prihodkom od prodaje in številom zaposlenih je za MSP lahko do desetkrat večja

¹² Podatki iz projekta SHoCMed Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), dopolnjeni s podatki združenj proizvajalcev in javnih organov
http://www.faosipam.org/?pag=content/_ShowPortal&Portal=SHOCMED

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

¹⁴ http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

kot za velika podjetja in splošno gospodarstvo¹⁵. Zmanjšanje nepotrebnih upravnih obremenitev ostaja na vrhu političnega programa Komisije. Kot nadaljevanje pregleda Akta za mala podjetja iz aprila 2011 je Komisija predlagala akcijski načrt za podporo podjetništvu v Evropi. Akcijski načrt poziva države članice, naj do konca leta 2015 skrajšajo postopke izdaje dovoljenj, ki so nujni za začetek izvajanja poslovne dejavnosti, na en mesec¹⁶, pod pogojem, da so izpolnjene zahteve okoljske zakonodaje EU. Za začetek je treba izvesti celovito analizo in pregled:

- **Cilj za države članice:** Da se opredelijo možnosti za izboljšanje postopkov in zmanjšanje upravnih obremenitev, se države članice spodbuja, da do konca leta 2013 zberejo informacije o:
  - (1) številu novih dovoljenj, dodeljenih v obdobju 2007–2013 (v št.);
  - (2) stopnji uspešnih zahtevkov za dovoljenja (v %);
  - (3) številu vlog, ki so trenutno v obravnavi (v št.);
  - (4) povprečni dolžini postopkov izdaje dovoljenj (v mesecih);
  - (5) številu javnih organov, vključenih v postopek izdaje dovoljenj (v št.);
  - (6) povprečnih stroških postopkov izdaje dovoljenj za nova podjetja (v EUR);
  - (7) povprečnem trajanju dovoljenja (v letih).
- **Cilji za Komisijo:** Na podlagi podatkov, ki jih zberejo države članice, sodelovati z zadevnimi javnimi organi, da bi do poletja 2014 opredelila najboljše prakse in možnosti za izboljšanje, vključno s podporo skupini Komisije na visoki ravni za upravne obremenitve, katere mandat je pomagati javnim upravam držav članic, da učinkoviteje izvajajo zakonodajo EU in pri tem bolj upoštevajo potrebe zainteresiranih strani¹⁷. Do drugega četrletja 2014 pripraviti smernice za izpolnjevanje zahtev v zvezi z akvakulturo iz okvirne direktive o vodah in okvirne direktive o morskii strategiji, s čimer bi državam članicam in industriji pomagala pri izvajanju zakonodaje EU in ponazorila, kako je lahko varovanje okolja združljivo s trajnostno akvakulturo.
- **Cilj svetovalnega sveta za akvakulturo:** Do aprila 2014 izvesti pregled upravnih postopkov in analizo glavnih upravnih obremenitev v smislu dolžine postopkov in stroškov za različne vrste akvakulture v državah članicah.

3.2. Zagotavljanje trajnostnega razvoja in rasti akvakulture prek usklajenega prostorskega načrtovanja

Različne študije so pokazale, da prostorski načrti lahko pripomorejo k zmanjšanju negotovosti, olajšajo naložbe in pospešijo razvoj sektorjev, kot sta akvakultura ali obnovljivi viri energije na morju¹⁸. Pomanjkanje prostora, ki se pogosto navaja kot

¹⁵ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/administrative-burdens/>

¹⁶ COM(2012) 795 final.

¹⁷ Za več informacij o skupini na visoki ravni:

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm

¹⁸

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies/documents/economic_effects_maritime_spatial_planning_en.pdf;

http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

zaviralni dejavnik za razširitev morske akvakulture EU, je mogoče odpraviti z določitvijo najprimernejših območij za akvakulturo, saj se sedanja površina na splošno in površina obalnih območij, na katerih se izvajajo dejavnosti akvakulture, zdita omejeni¹⁹.

Celinsko načrtovanje je običajno naprednejše od pomorskega načrtovanja, npr. zaradi obstoja sistema katastrof ali ocenjevanja, zaradi katerih so informacije lažje dostopne vsem zadevnim institucijam. Določanje najprimernejših območij za sladkovodno akvakulturo bo pomagalo pri širjenju proizvodnje, hkrati pa povečalo pokrajine, habitate in zaščito biotske raznovrstnosti. Prostorski načrti bi morali upoštevati okoljske storitve, ki jih nudi obširna ribniška akvakultura.

V številnih primerih potrebe akvakulture same po sebi ne bodo upravičile izvajanja take kompleksne naloge za morsko okolje. Vendar se je ta pristop uporabil npr. v primeru irske izkušnje s školjkami²⁰, galicijske regionalne strategije za akvakulturo²¹ in nacionalnega projekta za prostorsko načrtovanje za akvakulturo na Finskem²². Obstoječi projekti prostorskega načrtovanja, kot so npr. načrti za izgradnjo vetrnih elektrarn na morju²³, se lahko uporabijo kot izhodišče. Smernice za prostorsko načrtovanje v Sredozemskem²⁴ in Baltskem morju²⁵ so pripravljene in so lahko v pomoč državam članicam. Poleg tega se podatki, zbrani pri izvajanju obstoječe zakonodaje (npr. direktive o obnovljivih virih energije, SRP, okvirne direktive o morski strategiji, direktive o vodah, direktive o habitatih in direktive o pticah), lahko uporabijo tudi za načrtovanje v akvakulturi. Komisija je marca 2013 sprejela predlog direktive o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje in celostno upravljanje obalnih območij²⁶. Države članice so še naprej odgovorne za pripravo in določitev celovitih ciljev in vsebine načrtov.

Akvakultura lahko občutno vpliva na okolje, če ni ustrezno zasnovana in spremljana. Zato so nekateri okoljski vplivi akvakulture (npr. obogatitev s hranilnimi in organskimi snovmi, onesnaževanje z nevarnimi snovmi) posebej obravnavani v zakonodaji EU. Splošne posledice posameznih ribogojnic bodo izhajale tudi iz druge vrste pritiskov (npr. sedimentacije, fizičnih motenj) in bodo nanje vplivali drugi dejavniki, vključno z npr. vrsto gojenih organizmov, območjem namestitve gojilnice in občutljivostjo lokalnega okolja. Na podlagi študije Evropskega parlamenta²⁷ lahko ovrednotenje teh okoljskih vidikov v okviru procesa prostorskega načrtovanja zmanjša upravno breme za zasebne nosilce projektov in zmanjša negotovost v postopkih za izdajanje dovoljenj, s čimer postanejo naložbe privlačnejše. Več študij in izkušnje v drugih industrijskih sektorjih²⁸ potrjujejo, da obravnavanje tovrstnih

¹⁹ Tehnično poročilo JRC o pristopu h kazalnikom uspešnosti evropske akvakulture (An approach towards European Aquaculture Performance Indicators).

²⁰ http://www.bim.ie/media/bim/content/BIM_CLAMS_Explanatory_Handbook.pdf

²¹ <http://www.intecmar.org/esga/>

²² http://www.mmm.fi/en/index/frontpage/Fishing_game_reindeer/Fisheriesindustry/aquaculture.htm

²³ Npr. načrt „Windspeed“ <http://www.windspeed.eu/>.

²⁴ Res. GFCM/36/2012/1 http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-GFCM_36_2012_1.pdf.

²⁵ <http://www.aquabestproject.eu>

²⁶ COM(2013) 133 final.

²⁷

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

²⁸ Glej npr. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm
<http://www.project-gpwind.eu/>

težav v začetnih fazah postopka načrtovanja zmanjša vplive na okolje do najmanjše možne mere, zmanjša nasprotovanje na lokalni ravni, preprečuje nepotrebne zamude in poveča možnost uspeha novih projektov. Tovrstne izkušnje lahko dajo proizvajalcem v akvakulturi dragocene smernice in pomagajo okrepiti trajnost, družbeno sprejemljivost in konkurenčnost akvakulture EU.

Ker sta prostorska in okoljska zmogljivost morskih in celinskih voda omejeni, je treba uporabiti ekosistemski pristop. Pri ravnanju z občutljivimi in zaščitnimi območji je potrebna posebna skrb, in sicer z dobrim načrtovanjem in ustreznimi ocenjevalnimi postopki; pozitivne izkušnje z vključevanjem akvakulture v območja Natura 2000 kažejo na morebitno združljivost donosne komercialne dejavnosti z ohranjanjem biotske raznovrstnosti. Okoljske storitve, ki jih nudi obširna ribniška akvakultura, so konkreten primer, kako gospodarska dejavnost zadovoljuje potrebo po ohranjanju habitata ali vrste.

- **Cilj za države članice:** Vzpostaviti usklajeno prostorsko načrtovanje, vključno s pomorskim prostorskim načrtovanjem na ravni morskih bazenov, za zagotovitev, da se upoštevajo zmožnosti in potrebe akvakulture in da se za razvoj trajnostne akvakulture zagotovi ustrezna razporeditev prostora v vodah in na kopnem.
- **Cilj za Komisijo:** Spremljanje izvajanja usklajenega pomorskega načrtovanja, razširjanje študij in izkušenj, da se državam članicam pomaga pri načrtovanju. Organizacija seminarja za izmenjavo najboljših praks poleti leta 2014.

3.3. Povečanje konkurenčnosti akvakulture EU

Podjetja EU, ki se ukvarjajo z akvakulturo, se soočajo z različnimi izzivi in priložnostmi, ki zahtevajo usmerjene rešitve²⁹, vsa pa bi imela koristi od izboljšane organizacije trga in strukture organizacij proizvajalcev v akvakulturi. To sta prednostni nalogi reforme skupne ureditve trga in novega Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo. Proizvodnja in načrti trženja ter sistem za spremljanje trga EU bi morali proizvajalcem v akvakulturi pomagati opredeliti poslovne priložnosti in prilagoditi tržne strategije.

Vedno večja pričakovanja potrošnikov glede kakovosti in raznolikosti živil, zlasti če so lokalno proizvedena, ponujajo nove možnosti, da se ovrednotijo prednosti obalnih in celinskih območij. Usklajeno ukrepanje na lokalni ravni med podjetniki, javnimi organi, združenji, raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami ter organizacijami za usposabljanje lahko pomaga pospešiti lokalna gospodarstva in zadovolji naraščajoče povpraševanje po lokalno in trajnostno proizvedenih morskih sadežih.

Diverzifikacija dejavnosti lahko gojilnicam v akvakulturi zagotovi dodatne vire dohodka. Na primer, vključitev ribarjenja na trnek in turizma ali internalizacija nekaterih dejavnosti, ki so višje ali nižje v proizvodni verigi, lahko proizvajalcem v akvakulturi zagotovijo poslovne priložnosti.

Poslovni razvoj in diverzifikacija se lahko spodbujata tudi s tržno usmerjenimi raziskavami, inovacijami in prenosom znanja. V ta namen bi morale države članice

---

29

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

spodbujati sinergijo med nacionalnimi raziskovalnimi programi in udeležbo industrije v raziskavah in inovacijskih dejavnostih, zlasti za izvajanje strateškega raziskovalnega programa platforme za tehnologijo in inovacije v evropski akvakulturi ter strategije za „modro rast“³⁰.

Obsežna ribniška akvakultura spodbuja biotsko raznovrstnost in je razširjena predvsem v Srednji in Vzhodni Evropi ter poleg proizvodnje živil ponuja pomembne storitve in poslovne priložnosti, ki lahko povečajo konkurenčnost, če so ustrezno ovrednotene. Javni organi oblasti bi morali upoštevati učinke pravil, ki veljajo za biotsko bogata območja, kakršna so območja Natura 2000, in izpad prihodka zaradi zaščitnih plenilcev, npr. kormorana, ter prostovoljne zaveze k zaščiti biotske raznovrstnosti ali vode. Pomemben dejavnik, ki vpliva na proizvodnjo ribniške akvakulture v nekaterih regijah, je povezan s plenilci, zlasti kormorani. Direktiva o pticah³¹ določa sistem odstopanj za zaščito interesov v ribištvu in akvakulturi. Države članice lahko v celoti izkoristijo določbe o odstopanju, da preprečijo resno škodo, ki jo kormorani povzročajo ribolovu ali akvakulturi. Za pomoč državam članicam je Komisija nedavno objavila smernice³², katerih cilj je pojasniti ključne pojme v zvezi z uporabo sistema odstopanj.

- **Cilj za države članice:** V celoti izkoristiti predlagano skupno ureditev trga in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, da se podpre gospodarska rast z ustrezno dodelitvijo sredstev za akvakulturo ter načrte proizvodnje in trženja ter da se izboljšajo povezave med raziskovalnimi in razvojnimi skupinami ter industrijo (zlasti MSP). Podpiranje izobraževalnih in poklicnih programov, ki pokrivajo potrebe v sektorju akvakulture.
- **Cilj za Komisijo:** Usklajevanje in podpora raziskavam in inovacijam v akvakulturi, in sicer preko vseh ustreznih programov in skladov EU. Spodbujanje prenosa znanja, dobrih praks in inovacij ter izsledkov raziskovalnih projektov EU. Vzpostavitev uporabniku prijaznega sistema za spremljanje trga EU, da se zagotovijo tržne informacije.

3.4. Spodbujanje enakih konkurenčnih pogojev za gospodarske subjekte EU z izkoriščanjem njihove konkurenčne prednosti

Visoki standardi glede okoljske trajnosti, zdravja živali in varstva potrošnikov so eni od glavnih konkurenčnih dejavnikov akvakulture EU in bi jih bilo treba učinkoviteje izkoristiti za konkuriranje na trgih.

Obstoječi sanitarni pregledi EU in uvoženi proizvodi že zagotavljajo visoko raven varnosti hrane. Zaradi družbenih problemov potrošniki, nevladne organizacije in trgovci na drobno želijo zagotovila, da so bila živila, ki jih kupujejo, proizvedena z upoštevanjem zelo visokih standardov okoljske in družbene trajnosti. Če se raven trajnosti proizvodov iz akvakulture EU ustrezno obravnava in se o njej obvesti javnost, se lahko izboljšata konkurenčnost in družbena sprejemljivost akvakulture EU in njenih proizvodov. Nove določbe glede označevanja, kot so predlagane v Uredbi o enotni SUT, bi lahko pripomogle k boljšemu razlikovanju proizvodov iz akvakulture EU; v tem okviru imajo lahko pomembno vlogo tudi prostovoljne sheme

³⁰ COM(2012) 494.

³¹ Direktiva Sveta 79/409/EGS.

³² <http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants.htm>

certificiranja. Razvoj krajših proizvodnih verig za živila prav tako lahko poveča vrednost zaradi bližine visokokakovostnih in svežih lokalnih proizvodov.

Izkušnje v kmetijskem sektorju potrjuje, da je povpraševanje po trajnostni in visokokakovostni hrani vedno večje. Na primer, v zadnjih desetih letih je stopnja rasti prodaje na drobno ekološko pridelane hrane na štirih največjih trgih EU prehitela skupno povečanje povpraševanja po živilih v EU, s povprečno letno stopnjo rasti od 7 do 15 % za ekološko pridelano hrano v primerjavi z 2 do 5 % za neekološko³³. Po podatkih FAO se je proizvodnja ekološke akvakulture v Evropi med letoma 1998 in 2007 povečala za skoraj 30 % letno. Nekateri trgovci na drobno imajo pomembno vlogo pri dajanju certificiranih ribjih proizvodov na trg, in sicer kot del svoje splošne obveze v okviru družbene odgovornosti podjetij; vstop velikih trgovcev na drobno je bil eden od odločilnih dejavnikov, ki so vodili do hitre rasti sektorja ekološko pridelane hrane v zadnjem desetletju.

EU spodbuja visoke okoljske, družbene, sanitarne in fitosanitarne standarde na vseh področjih v okviru trgovinskih sporazumov, o katerih se pogaja s tretjimi državami, tudi v zvezi z akvakulturo.

- **Cilji držav članic:** Podpirati razvoj organizacij proizvajalcev in medpanožnih organizacij, tudi na mednarodni ravni. To bi olajšalo kolektivno upravljanje in/ali samoregulativne pobude med proizvajalci, predelovalci in trgovci na drobno v sodelovanju z združenji potrošnikov in nevladnimi organizacijami, kjer je to primerno. Podpirati, izvajati in nadzirati zahteve in določbe glede označevanja.
- **Cilji Komisije:** Zagotoviti, da se predpisi o označevanju, zlasti glede svežosti, izvora in trgovskega imena, v celoti izvajajo. Izboljšanje preglednosti trgov in širjenje tržnih informacij o trendih na lokalni ravni, ravni EU in mednarodni ravni. Začeti do konca leta 2013 kampanjo ozaveščanja o prednostih akvakulture EU.
- **Cilji svetovalnega sveta za akvakulturo:** Podpirati oblikovanje proizvodnje in trženja v akvakulturi, vključno s potrjevanjem in označevanjem. Prispevati k izboljšanju tržnih informacij v sektorju. Pospeševati samoregulativne pobude in pomagati pri informiranju potrošnikov glede teh značilnosti.

4. NOV NAČIN UPRAVLJANJA ZA PODPORO AKVAKULTURI EU

Odrpta metoda usklajevanja zagotavlja okvir za razvoj nacionalnih strategij in usklajevanje politik med državami članicami EU. Cilj tega prostovoljnega postopka je dati praktične odgovore na izzive, ki so jih izpostavile države članice in zainteresirane strani. Vključuje usklajeno sodelovanje politik EU in nacionalnih politik z doslednim spoštovanjem načela subsidiarnosti.

Da bi se olajšala izmenjava znanja in najboljših praks, je vsaka država članica pozvana, naj določi nacionalne kontaktne točke; Komisija se bo obrnila nanje med drugim pri organiziranju medsebojnih strokovnih pregledov ter opredeljevanju in širitvi najboljših praks.

³³

Podatki Eurostata in http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/markets/organic_2010_en.pdf.

4.1. Večletni nacionalni strateški načrt za spodbujanje trajnostne akvakulture

Da bi se bolje uskladili ukrepi za spodbujanje akvakulture, morajo države članice v skladu s predlogi Komisije, ki so trenutno v obravnavi v Parlamentu in Svetu, pripraviti večletni nacionalni strateški načrt, ki bo temeljil na strateških smernicah EU, predstavljenih v tem sporočilu. Da se olajša delo držav članic, je Komisija pripravila osnutek strukture načrta (Priloga 1).

Večletni nacionalni načrti bi morali zajemati obdobje 2014–2020. Države članice se spodbuja, da do konca leta 2017 pripravijo srednjeročno oceno izvajanja svojega načrta.

4.2. Dopolnjevanje z Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo

Predlagani ESPR je namenjen podpori izvajanju SRP. Vsaka država članica bo naprošena, da pripravi operativni program, v katerem opredeli ukrepe, ki jih namerava financirati iz sklada ESPR. Kar zadeva akvakulturo, bo pomembno, da je operativni program v skladu z zgoraj omenjenim večletnim nacionalnim načrtom, da se zagotovi skladnost celotne politike.

4.3. Izmenjava najboljših praks

Cilj odprte metode koordinacije je tudi razvoj vzajemnega učenja med državami članicami. Ključno orodje za tak razvoj so seminarji za medsebojni pregled, na katerih lahko države članice izmenjajo in opredelijo dobre prakse pri izvajanju politik, programov ali institucionalnih ureditev, tudi v zvezi z ovrednotenjem in blaženjem vplivov na okolje. Ti seminarji zagotavljajo priložnosti za učenje po vsej EU o postopku izvajanja ali pristopih politike.

Države članice se spodbuja, da v svojih večletnih nacionalnih načrtih predložijo tri predloge dobre prakse. Komisija namerava vsaj enkrat letno organizirati seminarje za medsebojni pregled, katerih namen bo predstavitev izbranih primerov dobrih praks in izmenjava informacij med državami članicami.

4.4. Svetovalni svet za akvakulturo

Dialog z zainteresiranimi stranmi se je izkazal za bistvenega pomena za doseganje ciljev SRP. Oblikovanje Svetovalnega sveta za akvakulturo bi moralo Komisiji in državam članicam omogočiti, da izkoristijo znanje in izkušnje vseh zainteresiranih strani.

Vloga Svetovalnega sveta za akvakulturo bo zagotoviti priporočila oblikovalcem politike, da bodo lažje sprejeli z dokazi podprte odločitve. Komisija spodbuja aktivno udeležbo vseh zadevnih zainteresiranih strani: proizvajalcev, dejavnosti, ki so višje v proizvodni verigi (dobavitelji krme, raziskovalne organizacije, veterinarji, dobavitelji opreme), dejavnosti, ki so nižje v proizvodni verigi (zlasti ribolov, prevoz živih živali, predelava, izvoz, distribucija), združenj potrošnikov, okoljskih nevladnih organizacij, sindikatov itd.

4.5. Nadaljnji ukrepi

Države članice so pozvane, da Komisiji pošljejo večletni nacionalni načrt najpozneje ob predložitvi operativnega programa. Komisija namerava do aprila 2014 pripraviti zbirno poročilo o vseh nacionalnih načrtih, ki bi bilo v pomoč pri izmenjavi informacij med državami članicami in razširjanju dobrih praks.

Države članice se spodbuja, da do konca leta 2017 pripravijo srednjeročno oceno izvajanja svojih večletnih nacionalnih načrtov, na podlagi katere Komisija namerava preučiti možnost pregleda strateških smernic.

PRILOGA

Osnutek večletnega nacionalnega načrta za razvoj trajnostne akvakulture

1. Nacionalni okvir in povezava z glavnimi nacionalnimi cilji
  - Nacionalne razmere in strateški pristop k glavnim ciljem EU;
  - količinsko ovrednotenje nacionalnega cilja rasti (2014–2020)
2. Odgovor na strateške smernice
  - (a) Poenostavitev upravnih postopkov:**
    - (1) Ocena nacionalnih razmer:
      - (a) Kvalitativen opis upravne strukture (glavni organi, pristojni za izdajo dovoljenj, razdelitev pristojnosti med upravami itd.);
      - (b) kvantitativni podatki in obrazložitve: glej seznam v glavnem besedilu;
    - (2) ključni elementi predvidenega političnega odziva: načrtovani ukrepi za zmanjšanje upravnega bremena;
    - (3) če je primerno, ustrezni količinsko ovrednoteni cilji in kazalniki (npr. pričakovana zmanjšanja upravnih stroškov in/ali časa itd.).
  - (b) Zagotavljanje trajnostnega razvoja in rasti akvakulture prek usklajenega prostorskega načrtovanja:**
    - (1) Ocena nacionalnih razmer: obstoječi okvir za prostorsko načrtovanje (na morju in na kopnem), razdelitev pristojnosti, prostorski načrti, ki se že izvajajo;
    - (2) ključni elementi predvidenega političnega odziva: kako se bo spodbujalo prostorsko načrtovanje ob upoštevanju potreb akvakulture;
    - (3) kjer je primerno, ustrezni količinsko ovrednoteni cilji in kazalniki (npr. število in površina novih določenih območij za akvakulturo, število sprejetih regionalnih načrtov).
  - (c) Povečanje konkurenčnosti akvakulture EU:**
    - (1) Ocena nacionalnih razmer: prednosti in pomanjkljivosti nacionalnega sektorja akvakulture, obstoječa podpora dejavnostim raziskav in razvoja, področja, na katerih je najbolj potrebna večja konkurenčnost;
    - (2) ključni elementi predvidenega političnega odziva: načrtovane dejavnosti za podpiranje inovacij in povezav med dejavnostmi raziskav in razvoja ter industrijo itd.;
    - (3) kjer je primerno, ustrezni količinsko ovrednoteni cilji in kazalniki (npr. število sklenjenih partnerstev med industrijo in akterji v dejavnostih raziskav in razvoja).
  - (d) Spodbujanje enakih konkurenčnih pogojev za gospodarske subjekte EU s koriščenjem njihove konkurenčne prednosti:**
    - (1) Ocena nacionalnih razmer: organizacije proizvajalcev, obstoječe sheme za priznavanje trajnosti (na primer prostovoljne sheme, ki jih uporabljajo

veliki nacionalni trgovci na drobno), dojemanje akvakulture s strani prebivalstva;

- (2) ključni elementi predvidenega političnega odziva (2014–2020): predvideni ukrepi za izboljšanje podobe proizvodov iz akvakulture EU (npr. kampanje obveščanja, podpora sodelovanju v prostovoljnih shemah, podpora ekološki akvakulturi);
- (3) kjer je primerno, ustrezni količinsko ovrednoteni cilji in kazalniki (npr. odstotek ekološke in/ali certificirane akvakulture itd.).

3. Upravljanje in partnerstvo

- Ključni prispevki glavnih akterjev (regionalnih in/ali lokalnih organov, industrije, zainteresiranih strani in nevladnih organizacij);
- povezava z operativnim programom ESPR in dodeljenimi finančnimi sredstvi (iz ESPR in drugih skladov EU ali nacionalnih virov);
- ime in kontaktni podatki nacionalnih kontaktnih točk za spodbujanje trajnostne akvakulture.

4. Najboljše prakse

- Določitev in predstavitev treh najboljših nacionalnih praks.